

REGULAMIN ŚWIADCZENIA USŁUG ZARZĄDZANIA PORTFELAMI INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

PRZEZ

UNION INVESTMENT TOWARZYSTWO FUNDUSZY INWESTYCYJNYCH S.A.

Warszawa, 23 marca 2010 r.

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Regulamin świadczenia usług zarządzania portfelami instrumentów finansowych przez Union Investment Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. określa przede wszystkim:

- 1) prawa i obowiązki Stron wynikające z zawarcia Umowy o zarządzanie portfelem instrumentów finansowych, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych.
- 2) warunki świadczenia przez Union Investment Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. na rzecz Klienta usług polegających na zarządzaniu - stosownie do określonej przez Klienta strategii inwestycyjnej - portfelem, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych.

§ 2

Ilekróć w Regulaminie użyto określenia:

1. **Aktywa** – rozumie się przez to środki pieniężne i Instrumenty Finansowe, które mogą być nabywane do Portfela;
2. **Aktywa Netto Portfela** - rozumie się przez to środki pieniężne, Instrumenty Finansowe zgromadzone na Rachunku Inwestycyjnym które są objęte Umową, oraz należności, które są objęte Umową, pomniejszone o rezerwę na wynagrodzenie stałe wraz z podatkiem VAT oraz pomniejszone o inne zobowiązania Portfela;
3. **Aktywa Brutto Portfela** – rozumie się przez to Aktywa Netto Portfela powiększone o wynagrodzenie stałe naliczone od dnia zawarcia Umowy;
4. **Benchmark** – wskaźnik finansowy, do których porównywane są wyniki każdego Portfela standardowego oraz Portfela indywidualnego, dla którego możliwe jest wskazanie takiego wskaźnika;
5. **Dzień Wyceny** - rozumie się przez to dzień, na który dokonywana jest wycena Aktywów Netto Portfela oraz ustalana wartość Jednostki Portfelowej;
6. **Instrumenty Finansowe** – rozumie się przez to:
  - 1) papiery wartościowe;
  - 2) niebędące papierami wartościowymi:
    - a) tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania,
    - b) instrumenty rynku pieniężnego,
    - c) opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward na stopę procentową, inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest papier wartościowy, waluta, stopa procentowa, wskaźnik rentowności lub inny instrument pochodny, indeks finansowy lub wskaźnik finansowy, które są wykonywane przez dostawę lub rozliczenie pieniężne,
    - d) opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward na stopę procentową oraz inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest towar i które są wykonywane przez rozliczenie pieniężne lub mogą być wykonane przez rozliczenie pieniężne według wyboru jednej ze stron,
    - e) opcje, kontrakty terminowe, swapy oraz inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest towar i które są wykonywane przez dostawę, pod warunkiem, że są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym lub w alternatywnym systemie obrotu,
    - f) niedopuszczone do obrotu na rynku regulowanym ani w alternatywnym systemie obrotu opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward oraz inne instrumenty pochodne, których instrumentem bazowym jest towar, które mogą być wykonane przez dostawę, które nie są przeznaczone do celów handlowych i wykazują właściwości innych pochodnych instrumentów finansowych,
    - g) instrumenty pochodne dotyczące przenoszenia ryzyka kredytowego,

- h) kontrakty na różnicę,
  - i) opcje, kontrakty terminowe, swapy, umowy forward dotyczące stóp procentowych oraz inne instrumenty pochodne odnoszące się do zmian klimatycznych, stawek frachtowych, uprawnień do emisji oraz stawek inflacji lub innych oficjalnych danych statystycznych, które są wykonywane przez rozliczenie pieniężne albo mogą być wykonane przez rozliczenie pieniężne według wyboru jednej ze stron, a także wszelkiego rodzaju inne instrumenty pochodne odnoszące się do aktywów, praw, zobowiązań, indeksów oraz innych wskaźników, które wykazują właściwości innych pochodnych instrumentów finansowych;
7. **Jednostka Portfelowa** – rozumie się przez to wartość umowną uwzględniającą wzrost lub spadek Aktywów Netto Portfela w wyniku zarządzania Portfelem, z wyłączeniem wzrostu lub spadku Aktywów Netto Portfela na skutek wniesienia lub wycofania Aktywów, o której mowa w § 19 Regulaminu;
8. **Klient** – rozumie się przez to osobę prawną, fizyczną albo jednostkę organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, która korzysta z Usług określonych niniejszym Regulaminem oraz Umową;
9. **Klient detaliczny** – rozumie się przez to podmiot niebędący Klientem profesjonalnym, na rzecz którego jest lub ma być świadczona Usługa albo będący Klientem profesjonalnym, którego TFI, zgodnie z § 3 ust. 2 lub 3, traktuje, świadcząc na jego rzecz usługi, jak Klienta detalicznego;
10. **Klient profesjonalny** – rozumie się przez to:
- 1) podmiot, na którego rzecz jest lub ma być świadczona Usługa, który posiada doświadczenie i wiedzę pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych, jak również na właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami, który jest:
    - a) bankiem krajowym, bankiem zagranicznym i instytucją kredytową,
    - b) firmą inwestycyjną,
    - c) krajowym zakładem ubezpieczeń lub zagranicznym zakładem ubezpieczeń, w rozumieniu ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. Nr 124, poz. 1151, ze zm.), prowadzącym działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
    - d) funduszem inwestycyjnym, towarzystwem funduszy inwestycyjnych, funduszem zagranicznym, spółką zarządzającą lub inną instytucją wspólnego inwestowania,
    - e) funduszem emerytalnym lub towarzystwem emerytalnym w rozumieniu ustawy z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 159, poz. 1667, ze zm.),
    - f) towarowym domem maklerskim w rozumieniu ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 121, poz. 1019, ze zm.),
    - g) podmiotem, o którym mowa w art. 70 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, ze zm.),
    - h) inną niż wskazane w lit. a) – g) instytucją finansową,
    - i) inwestorem instytucjonalnym innym niż wskazany w lit. a) – h), prowadzącym regulowaną działalność na rynku finansowym,
    - j) podmiotem prowadzącym poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej działalność na warunkach równoważnych do działalności prowadzonej przez podmioty wskazane w lit. a) – i),
    - k) przedsiębiorcą spełniającym co najmniej dwa z poniższych wymogów, przy czym równowartość kwot wskazanych w euro jest obliczana przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na dzień sporządzenia przez danego przedsiębiorcę sprawozdania finansowego:
      - suma bilansowa tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 20.000.000 euro,
      - osiągnięta przez tego przedsiębiorcę wartość przychodów ze sprzedaży wynosi co najmniej 40.000.000 euro,
      - kapitał własny lub fundusz własny tego przedsiębiorcy wynosi co najmniej 2.000.000 euro,

- l) jednostką administracji rządowej lub samorządowej, organem publicznym, który zarządza długiem publicznym, bankiem centralnym, Bankiem Światowym, Międzynarodowym Funduszem Walutowym, Europejskim Bankiem Centralnym, Europejskim Bankiem Inwestycyjnym lub inną organizacją międzynarodową pełniącą podobne funkcje,
  - m) innym inwestorem instytucjonalnym, którego głównym przedmiotem działalności jest inwestowanie w Instrumenty Finansowe, w tym podmiotem zajmującym się sekurytyzacją aktywów lub zawieraniem innego rodzaju transakcji finansowych,
  - n) podmiotem innym niż wskazane w lit. a) – m), który na swój wniosek został przez TFI uznany za Klienta profesjonalnego na podstawie pkt 2) poniżej i § 3 ust. 4;
- 2) podmiot inny niż określony w pkt 1), pod warunkiem że:

- a) posiada on wiedzę i doświadczenie pozwalające na podejmowanie właściwych decyzji inwestycyjnych, jak również na właściwą ocenę ryzyka związanego z tymi decyzjami, przy czym warunek ten uważa się za zachowany w przypadku, gdy dany podmiot spełnia co najmniej dwa z poniższych wymogów:

- zawierał transakcje o wartości co najmniej odpowiadającej w złotych równowartości 50.000 euro każda, na odpowiednim rynku ze średnią częstotliwością co najmniej 10 transakcji na kwartał w ciągu czterech ostatnich kwartałów;
- wartość jego portfela Instrumentów Finansowych, łącznie ze środkami pieniężnymi wchodzącymi w jego skład, wynosi co najmniej wyrażoną w złotych równowartość 500.000 euro;
- pracuje lub pracował w sektorze finansowym przez co najmniej rok na stanowisku, które wymaga wiedzy zawodowej dotyczącej transakcji w zakresie Instrumentów Finansowych lub Usług;

(przy czym kwoty określone powyżej są obliczane przy zastosowaniu średniego kursu euro ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski na dzień poprzedzający złożenie wniosku, o którym mowa w lit. b))

oraz

- b) wystąpił do TFI z pisemnym wnioskiem traktowania go jak Klienta profesjonalnego i żądanie to zostało uwzględnione przez TFI;

- 11. **Minimalna Wartość Portfela** - rozumie się przez to minimalną wartość Aktywów wymaganą dla rozpoczęcia zarządzania Pakietem, określoną w Regulaminie;
- 12. **Okres rozliczeniowy** – rozumie się przez to okres przyjęty w Umowie dla naliczenia wynagrodzenia TFI za zarządzanie Pakietem;
- 13. **Pakiet** – rozumie się przez to jeden lub kilka Portfeli jednego Klienta;
- 14. **Pełnomocnictwo** - rozumie się przez to pełnomocnictwo zawierające upoważnienie dla TFI do zarządzania Pakietem, stanowiące załącznik do Umowy;
- 15. **Portfel** – rozumie się przez to Aktywa zarządzane przez TFI zgodnie z określoną w Umowie Strategią Inwestycyjną na podstawie zawartej z Klientem Umowy i udzielonego pełnomocnictwa;
- 16. **Portfel indywidualny** – rozumie się przez to Portfel zarządzany według określonej przez Klienta i zaakceptowanej przez TFI Strategii Inwestycyjnej;
- 17. **Portfel standardowy** – rozumie się przez to jeden z oferowanych przez TFI Klientom Portfeli zarządzany w oparciu o Strategię Inwestycyjną przyjętą przez TFI i zaakceptowaną w Umowie przez Klienta;
- 18. **Przechowujący** – rozumie się przez to podmiot prowadzący rachunki lub rejestry, na których mogą być zapisywane Instrumenty Finansowe, w tym podmiot prowadzący rejestr, w którym zapisywane są tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania (np. towarzystwo funduszy inwestycyjnych prowadzące rejestr uczestników funduszu inwestycyjnego), a także bank prowadzący rachunki bankowe i podmiot prowadzący rachunki pieniężne;
- 19. **Rachunek Inwestycyjny** – rozumie się przez to rachunek lub rejestr Instrumentów Finansowych (w tym rejestr, w którym zapisywane są tytuły uczestnictwa w instytucjach wspólnego inwestowania) lub rachunek

bankowy lub pieniężny, na którym są rejestrowane, zapisywane lub przechowywane Aktywa, prowadzony przez Przechowującego, objęty Umową;

20. **Regulamin** – Regulamin świadczenia usług zarządzania portfelami instrumentów finansowych przez Union Investment Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.;
21. **Strategia Inwestycyjna** – rozumie się przez to ustalone w Umowie zasady dokonywania lokat w ramach zarządzania Portfelem;
22. **TFI** – rozumie się przez to Union Investment Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.;
23. **Trwały nośnik informacji** – rozumie się przez to każdy nośnik informacji umożliwiający przechowywanie przez czas niezbędny, wynikający z charakteru informacji oraz celu ich sporządzenia lub przekazania, zawartych na nim informacji w sposób uniemożliwiający ich zmianę lub pozwalający na odtworzenie informacji w wersji i formie, w jakiej zostały sporządzone lub przekazane;
24. **Umowa** – rozumie się przez to zawieraną pomiędzy Klientem a Towarzystwem umowa o zarządzanie portfelem instrumentów finansowych, w skład którego wchodzi jeden lub większa liczba instrumentów finansowych;
25. **Usługa** – rozumie się przez to usługę zarządzania portfelami, w skład których wchodzi jeden lub większa liczba Instrumentów Finansowych, świadczona przez TFI na podstawie przepisów prawa, Umowy i Regulaminu.

KATEGORIE KLIENTÓW. UMOWA

§ 3

1. TFI przed zawarciem Umowy z Klientem profesjonalnym informuje go o zasadach traktowania przez TFI Klientów profesjonalnych oraz o przysługującym Klientowi prawie do złożenia wniosku o traktowanie go jak Klienta detalicznego.
2. W przypadku uwzględnienia wniosku, o którym mowa w ust. 1, TFI określa w Umowie zawartej z Klientem profesjonalnym zakres usług i Instrumentów Finansowych, na potrzeby których Klient będzie traktowany jak Klient detaliczny.
3. TFI na pisemny wniosek Klienta profesjonalnego i w zakresie określonym w tym wniosku może uznać go za Klienta detalicznego. TFI może także uznać Klienta profesjonalnego za Klienta detalicznego pomimo braku takiego wniosku.
4. TFI na pisemny wniosek podmiotu innego niż określony w § 2 ust. 10 pkt 1) lit. a) – m) może uznać go za Klienta profesjonalnego, na warunkach określonych w § 2 ust. 10 pkt 2).
5. Klient jest zobowiązany do przekazywania informacji o zmianach danych, które mają wpływ na możliwość traktowania danego Klienta jako Klienta profesjonalnego.
6. TFI, w przypadku powzięcia informacji, że Klient przestał spełniać warunki pozwalające na traktowanie go jak Klienta profesjonalnego w rozumieniu § 2 ust. 10 pkt 1) lit. a) – m), podejmuje działania zmierzające do zmiany statusu Klienta na potrzeby świadczenia na jego rzecz usług, chyba że Klient złoży wniosek, o którym mowa w ust. 4, i spełnia warunki, o których mowa w § 2 ust. 10 pkt 2).
7. Umowa może być zawarta wyłącznie z Klientem, który posiada Rachunek Inwestycyjny lub na rzecz i imię którego Rachunek Inwestycyjny zostanie otwarty na podstawie Pełnomocnictwa przez TFI.
8. Przez zawarcie Umowy Klient zleca zarządzanie powierzonymi przez siebie Aktywami.
9. Umowa może określić indywidualny tryb przekazania przez Klienta Aktywów w zarządzanie.
10. TFI zarządza Pakietem na podstawie Umowy i Regulaminu zgodnie z właściwymi przepisami prawa.
11. Rozpoczęcie zarządzania Pakietem następuje po spełnieniu poniższych warunków:
  - 1) zawarciu Umowy,
  - 2) udzieleniu Pełnomocnictwa, o którym mowa w §7 Regulaminu;
  - 3) przekazaniu do zarządzania Aktywów o wartości nie niższej niż Minimalna Wartość Portfela.
12. Powierzony Pakiet może obejmować nieobciążone prawami osób trzecich, chyba że Umowa stanowi inaczej, Instrumenty Finansowe oraz środki pieniężne znajdujące się na Rachunku Inwestycyjnym.

13. Z zastrzeżeniem ust. 8 Minimalna Wartość Portfela nie może być mniejsza niż 2 000 000 złotych na jeden Portfel w przypadku wyboru jednego lub więcej z Portfeli standardowych oraz 10 000 000 złotych na jeden Portfel w przypadku wyboru jednego lub więcej z Portfeli indywidualnych.
14. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności jeżeli Zarząd TFI tak postanowi lub w razie przyjęcia przez Klienta zobowiązania do uzupełnienia Aktywów w Portfelu w okresie nie dłuższym niż 30 dni kalendarzowych, TFI może przy zawarciu Umowy odstąpić od wymogu określonego w ust. 13.
15. Czynności związane z zarządzaniem Pakietem, a w szczególności nabywanie i zbywanie Instrumentów Finansowych, będą wykonywane za pośrednictwem uzgodnionych przez strony lub wybranych przez TFI domów maklerskich, a także innych podmiotów świadczących usługi pośrednictwa w obrocie Instrumentami Finansowymi.

§ 4

1. Przed zawarciem Umowy TFI udostępnia Klientowi, przy użyciu Trwałego nośnika informacji lub poprzez zamieszczenie na swojej stronie internetowej, szczegółowe informacje dotyczące TFI oraz Usługi, która ma być świadczona na podstawie zawieranej Umowy. Informacje mogą być przekazane Klientowi także po zawarciu Umowy, w przypadku gdy TFI nie było w stanie przekazać informacji przed zawarciem Umowy, gdyż na wniosek Klienta została ona zawarta przy użyciu środków porozumiewania się na odległość, które uniemożliwiają ich przekazanie.
2. Przed zawarciem Umowy, TFI zwraca się do Klienta lub potencjalnego Klienta o przedstawienie podstawowych informacji dotyczących poziomu wiedzy o inwestowaniu w zakresie Instrumentów Finansowych, doświadczenia inwestycyjnego, jego sytuacji finansowej oraz celów inwestycyjnych niezbędnych do oceny, czy Usługa, która ma być świadczona na podstawie zawieranej Umowy, jest odpowiednia dla danego Klienta, biorąc pod uwagę jego indywidualną sytuację.
3. TFI zwraca się do Klienta lub potencjalnego Klienta o przedstawienie informacji niezbędnych do ustalenia, że przy należyтым uwzględnieniu charakteru i zakresu świadczonej Usługi określona transakcja, rekomendowana lub zawierana w toku świadczenia Usługi:
  - 1) realizuje cele inwestycyjne danego Klienta;
  - 2) nie jest związana z ryzykiem, którego poziom przekraczałby możliwości inwestycyjne Klienta, oraz
  - 3) ma charakter pozwalający na jej zrozumienie i dokonanie oceny ryzyka z nią związanego przez Klienta, biorąc pod uwagę posiadane przez niego doświadczenie i wiedzę.
4. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą:
  - 1) rodzajów usług, transakcji i Instrumentów Finansowych, które są znane Klientowi;
  - 2) charakteru, wielkości i częstotliwości transakcji Instrumentami Finansowymi dokonywanych przez Klienta oraz okresu, w którym były dokonywane;
  - 3) poziomu wykształcenia, wykonywanego obecnie zawodu lub wykonywanego poprzednio, jeśli jest to istotne dla dokonania oceny;
  - 4) sytuacji finansowej Klienta.
5. TFI nie może zalecać Klientowi świadczenia na jego rzecz Usług, jeśli nie uzyska informacji dotyczących:
  - 1) wiedzy i doświadczenia Klienta lub potencjalnego Klienta w dziedzinie inwestycji odpowiedniej do określonego rodzaju Instrumentu Finansowego lub Usługi;
  - 2) sytuacji finansowej Klienta lub potencjalnego Klienta;
  - 3) celów inwestycyjnych Klienta lub potencjalnego Klienta.
6. TFI może zalecać Klientowi zmianę Strategii Inwestycyjnej wyłącznie po uprzednim uzyskaniu informacji dotyczących Klienta i dokonaniu oceny zgodnie z ust. 1 – 5.
7. TFI nie może bezpośrednio lub pośrednio podejmować działań zachęcających Klienta lub potencjalnego Klienta do nieprzedstawiania informacji, o których mowa w ust. 5.
8. Przed zawarciem Umowy TFI informuje Klienta, przy użyciu Trwałego nośnika informacji, o istniejących konfliktach interesów związanych ze świadczeniem Usługi na rzecz tego Klienta, o ile organizacja oraz regulacje wewnętrzne TFI nie zapewniają, że w przypadku powstania konfliktu interesów nie dojdzie do naruszenia interesu Klienta. Informacja zawiera dane pozwalające Klientowi, przy uwzględnieniu kategorii, do której należy, na podjęcie

świadomej decyzji co do zawarcia Umowy. W przypadku, w którym po zawarciu Umowy powstanie konflikt interesów takiego rodzaju, że organizacja oraz regulacje wewnętrzne TFI nie zapewnią, że nie dojdzie do naruszenia interesu Klienta, TFI zobowiązane jest poinformować Klienta o konflikcie interesów niezwłocznie po jego stwierdzeniu. TFI obowiązane jest powstrzymać się od świadczenia Usługi do czasu otrzymania wyraźnego oświadczenia Klienta o kontynuacji lub rozwiązaniu Umowy.

9. W przypadku, o którym mowa w ust. 8, Umowa może zostać zawarta wyłącznie, jeżeli Klient w formie pisemnej lub za pomocą elektronicznych nośników informacji potwierdzi otrzymanie informacji wskazanej w ust. 8 oraz wyraźnie potwierdzi wolę zawarcia Umowy.
10. TFI, przed zawarciem z Klientem Umowy, przekazuje Klientowi, w celu uzyskania jego zgody na stosowanie polityki działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, informacje obejmujące:
  - 1) opis względnej wagi, jaką TFI przypisuje poszczególnym czynnikom mającym wpływ na świadczoną Usługę lub opis polityki działania w najlepiej pojętym interesie Klienta;
  - 2) listę miejsc wykonania, które TFI uznaje za miejsca pozwalające mu w sposób stały wypełniać obowiązki związane z przyjętą polityką działania w najlepiej pojętym interesie Klienta;
  - 3) wyraźne i jednoznaczne ostrzeżenie, że szczegółowe określenie przez Klienta warunków, na jakich nastąpić ma przekazanie zlecenia, może uniemożliwić TFI podjęcie działań w celu uzyskania możliwie najlepszych wyników dla Klienta w zakresie wyznaczonym tymi szczegółowymi warunkami.

§ 5

1. TFI może odmówić zawarcia Umowy. Odmowa zawarcia Umowy może wynikać w szczególności z określenia przez Klienta Strategii Inwestycyjnej, określenia dodatkowych wymogów znacznie utrudniających właściwe zarządzanie Pakietem lub odmowy akceptacji przez Klienta polityki działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, o której mowa w § 4 ust. 10.
2. TFI może odmówić zawarcia Umowy także w przypadku nie przedstawienia przez Klienta wszystkich wymaganych przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu informacji pozwalających na identyfikację Klienta lub osoby działającej w imieniu Klienta, a także w sytuacji, w której zachodzi uzasadnione podejrzenie, że środki przekazane w zarządzanie pochodzą z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.
3. Decyzję o odmowie zawarcia Umowy wydaje Członek Zarządu upoważniony przez Zarząd TFI w formie pisemnej. Decyzja Członka Zarządu jest ostateczna.
4. O podjęciu decyzji o odmowie zawarcia Umowy i uzasadnieniu odmowy, TFI informuje pisemnie w terminie 7 dni od jej podjęcia.

PEŁNOMOCNICTWA, ZARZĄDZANIE PAKIETEM

§ 6

1. Zarządzanie Pakietem obejmuje w szczególności:
  - 1) nabywanie i zbywanie Instrumentów Finansowych;
  - 2) subskrybowanie lub/i dokonywanie zapisów na Instrumenty Finansowe w ramach przeprowadzanych ofert, wraz ze składaniem w imieniu Klienta wymaganych oświadczeń, a także odbiór Instrumentów Finansowych, świadectw depozytowych lub wpłaconych kwot;
  - 3) realizowanie prawa poboru akcji i innych praw wynikających z posiadania Instrumentów Finansowych;
  - 4) utrzymywanie środków pieniężnych na rachunkach bankowych;
  - 5) deponowanie Instrumentów Finansowych na Rachunkach Inwestycyjnych Klienta;
  - 6) korzystanie z pożyczek i kredytów, składania związanych z tym oświadczeń woli i ustanawiania w związku z tym ograniczonych praw rzeczowych, w tym wymaganych przez banki lub innych pożyczkodawców zabezpieczeń, o ile powyższe czynności są przewidziane w Umowie;
  - 7) dokonywanie przelewów środków pieniężnych i przenoszenie Instrumentów Finansowych pomiędzy rachunkami objętymi Umową, jak również na rachunki wskazane przez Klienta;

- 8) reprezentowanie Klienta na walnych zgromadzeniach, zgromadzeniach wspólników, radach inwestorów oraz zgromadzeniach inwestorów;
  - 9) wszystkie inne czynności, które TFI uzna za właściwe dla realizacji Strategii Inwestycyjnej uzgodnionej z Klientem w Umowie.
2. TFI nie może inwestować przekazanych do zarządzania Aktywów Klienta w jednostki uczestnictwa lub certyfikaty inwestycyjne funduszy inwestycyjnych, którymi TFI zarządza, chyba że umowa z Klientem wskazuje możliwość dokonywania takich lokat.
  3. Instrument Finansowy wchodzący w skład Portfela nie może być, w ramach czynności zarządzania, przedmiotem transakcji, w przypadku, gdy drugą stroną tej transakcji będzie inny Klient lub TFI.

§ 7

1. Czynności związane z zarządzaniem Pakietem wykonują zarządzający Portfelami zatrudnieni przez TFI. Klient przy zawarciu Umowy udziela TFI Pełnomocnictwa do zarządzania powierzonym Pakietem, stanowiącego Załącznik do Umowy.
2. Odwołanie Pełnomocnictwa jest równoznaczne z rozwiązaniem Umowy i jest skuteczne z chwilą jej rozwiązania.
3. Udzielenie, zmiana i odwołanie Pełnomocnictwa wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności, chyba że do ważności czynności prawnych dokonywanych przez TFI na zlecenie Klienta wymagana jest szczególna forma. W takim przypadku TFI może domagać się wystawienia Pełnomocnictwa w formie szczególnej.
4. TFI ma prawo udzielania dalszych pełnomocnictw (substytucja). Substytucja będzie udzielona doradcom inwestycyjnym zarządzającym Portfelami. Inne niż doradcy inwestycyjni osoby zatrudnione w TFI są uprawnione wyłącznie do wykonywania czynności techniczno-organizacyjnych innych niż związane bezpośrednio z podejmowaniem decyzji inwestycyjnych, jeżeli osoby te wykonują swoje czynności pod nadzorem doradcy inwestycyjnego. TFI ponosi odpowiedzialność za działania osób, którym udzielił substytucji.
5. Pełnomocnictwo obejmuje upoważnienie do wykonywania przez TFI wszystkich czynności koniecznych do zarządzania Pakietem.
6. Strony mogą stosownie do okoliczności ograniczyć lub rozszerzyć zakres Pełnomocnictwa. Ograniczenie Pełnomocnictwa nie może pozbawiać TFI możliwości działania w zakresie objętym Umową.
7. W celu prawidłowego wykonania umowy TFI może domagać się wystawienia - stosownie do okoliczności - pełnomocnictw szczególnych, w przypadku, gdy wymagane są przepisami prawa lub umowami zawartymi przez Klienta lub w jego imieniu.
8. TFI nie zleca zarządzania Pakietem lub jego częścią innym podmiotom.

§ 8

1. W czasie obowiązywania Umowy Klient zobowiązuje się do:
  - 1) nieskładania zleceń kupna i sprzedaży Aktywów tworzących Pakiet oraz dokonywania jakichkolwiek transakcji dotyczących Aktywów tworzących Pakiet,
  - 2) nieskładania dyspozycji blokowania Aktywów tworzących pakiet oraz dyspozycji wydania świadectwa depozytowego pod zablokowane Instrumenty Finansowe,
  - 3) nieudzielania innych pełnomocnictw do dysponowania Rachunkiem Inwestycyjnym lub innymi rachunkami, na których zgromadzone są Aktywa tworzące Pakiet,
  - 4) nieustanawiania ograniczonych praw rzeczowych na Instrumentach Finansowych wchodzących w skład Pakietu.
2. W czasie obowiązywania Umowy uzgodnienia z TFI wymaga:
  - 1) dokonywanie przez Klienta dopłat i wypłat środków pieniężnych z Rachunków Inwestycyjnych oraz wycofanie niektórych Aktywów,
  - 2) dokonywanie przez Klienta przelewów Aktywów na - oraz z - Rachunków Inwestycyjnych,Strony mogą domagać się pisemnego potwierdzenia uzgodnień.

3. Umowa może indywidualnie określać zasady dokonywania (bądź też zakazywać dokonywania) wniesienia i wycofania Aktywów przez Klienta oraz wypłaty dochodów z Pakietu realizowanych w ramach zarządzania.
4. Klient rezygnuje z udzielania TFI jakichkolwiek wskazówek czy instrukcji odnośnie postępowania z powierzonym Pakietem w innym zakresie, aniżeli ustalone jest to w Strategii Inwestycyjnej określonej w Umowie. Dla osiągnięcia określonego w Strategii Inwestycyjnej celu Klienta TFI zachowuje całkowitą swobodę wyboru sposobu działania i podejmowania decyzji inwestycyjnych, uwzględniającą przeszłą i aktualną sytuację rynkową i koniunkturę oraz spodziewany i możliwy do przewidzenia jej rozwój. Stosownie do § 11 Regulaminu Klient ma prawo do zmiany struktury Pakietu.
5. W trakcie trwania Umowy Klient ma prawo do wycofywania Aktywów z Pakietu, po uzgodnieniu z TFI terminu i warunków wycofania.
6. Naruszenie przez Klienta warunków, o których mowa w niniejszym paragrafie, lub obciążenie Aktywów przez Klienta lub osoby trzecie uprawnia TFI do wypowiedzenia Umowy ze skutkiem natychmiastowym.

STRATEGIA INWESTYCYJNA

§ 9

1. Strategia Inwestycyjna ustalana jest w Załączniku do Umowy (Struktura i Strategia Pakietu) z Klientem. W ramach Portfeli standardowych Klient dokonuje w Umowie wyboru jednej z oferowanych przez TFI Strategii Inwestycyjnych. W ramach Portfeli indywidualnych Strategia Inwestycyjna jest uzgadniana pomiędzy Klientem i TFI.
2. Strategia Inwestycyjna określa istotne parametry zarządzania, w tym modelową alokację Portfela pomiędzy klasami Aktywów, Benchmark oraz limity inwestycyjne.
3. Ocena efektywności świadczonej Usługi odbywa się w przypadku Portfeli standardowych na podstawie wyniku Portfela względem wyniku uzyskanego przez Benchmark. W przypadku Portfeli indywidualnych, jeśli uzgodniona z Klientem Strategia Inwestycyjna zakłada Benchmark, wówczas ocena efektywności świadczonej Usługi odbywa się analogicznie do Portfeli standardowych. Jeśli uzgodniona z Klientem Strategia Inwestycyjna nie zakłada Benchmarku, wówczas ocena efektywności świadczonej Usługi może odbywać się na podstawie wyniku uzyskanego przez Portfel.
4. Zmiana ustalonej Strategii Inwestycyjnej może nastąpić jedynie w formie zmiany Załącznika do Umowy. TFI uzgodni z Klientem okres w jakim nastąpi dostosowanie zarządzania do nowej Strategii Inwestycyjnej.
5. TFI ma prawo do podjęcia decyzji inwestycyjnych odbiegających od Strategii Inwestycyjnej uzgodnionej w Załączniku do Umowy (Struktura i Strategia Pakietu), jeżeli mają one na celu uniknięcie utraty wartości Portfela. TFI niezwłocznie pisemnie poinformuje Klienta o podjętych działaniach i uzgodni z nim dalszy sposób postępowania.

§ 10

1. Pierwotny sposób rozdziału powierzonych Aktywów na Portfele Klient określa kwotowo w Załączniku do Umowy (Struktura i Strategia Pakietu).
2. Na życzenie Klienta, TFI udzieli niezbędnej pomocy przy określaniu sposobu rozdziału powierzonego Pakietu.
3. O ile w Umowie nie zastrzeżono inaczej, Klient może rozdzielić Aktywa pomiędzy kilka dowolnie wybranych Portfeli albo też w całości przyporządkować Aktywa tylko do jednego Portfela, przy czym Minimalna Wartość Portfela w ramach Pakietu nie może być niższa niż określona w § 3 ust. 13 Regulaminu.
4. Jeżeli Umowa nie stanowi inaczej, przychody z inwestycji uzyskane w okresie zarządzania Pakietem będą reinwestowane przez TFI zgodnie ze Strategią Inwestycyjną.

§ 11

1. Z zastrzeżeniem § 3 ust. 13 Regulaminu, w czasie obowiązywania Umowy możliwa jest zmiana struktury Pakietu. Zmiana struktury dokonywana jest poprzez zmianę Załącznika do Umowy (Struktura i Strategia Pakietu).

2. Dostosowanie struktury Pakietu do wprowadzonej zmiany powinno nastąpić w terminie określonym w Umowie, chyba że w opinii TFI zachowanie tego terminu z powodu sytuacji rynkowej lub innych ważnych przyczyn będzie niemożliwe lub nieefektywne. O dostosowaniu struktury Pakietu do wprowadzonej zmiany TFI informuje w terminie 7 dni od jej dostosowania. W przypadku niedostosowania struktury Pakietu w terminie określonym w Umowie TFI informuje niezwłocznie Klienta o tym fakcie, wskazując przyczyny braku dostosowania.

§ 12

W Załączniku do Umowy (Struktura i Strategia Pakietu) można zastrzec:

- 1) maksymalny poziom kwotowego zaangażowania w określony Instrument Finansowy w momencie dokonywania lokaty w dany Instrument Finansowy,
- 2) maksymalny poziom ilości głosów na Walnym Zgromadzeniu dla danego Instrumentu Finansowego, który nie może być przekroczony w przypadku nabywania określonego Instrumentu Finansowego na rachunek Klienta,
- 3) zakaz inwestowania w określony Instrument Finansowy.

§ 13

W przypadku spadku wartości Jednostki Portfelowej któregośkolwiek Portfela tworzącego Pakiet o 30% lub więcej w okresie miesiąca kalendarzowego, TFI, najpóźniej w dniu, w którym dokonywana jest wycena Aktywów Netto Portfela na Dzień Wyceny (tj. w dniu o którym mowa w § 20 ust. 3), powiadomi o tym fakcie Klienta pocztą elektroniczną lub w formie pisemnej za pośrednictwem poczty na adres wskazany przez Klienta w Umowie.

NABYWANIE ZNACZNYCH PAKIETÓW AKCJI

§ 14

1. Jeżeli w ramach zarządzania Pakietem, z powodu osiągnięcia lub przekroczenia bądź zamiaru osiągnięcia lub przekroczenia progów procentowych określonych w przepisach prawa może powstać po stronie Klienta obowiązek lub obowiązki wynikające z tych przepisów, TFI obowiązane jest powiadomić o tym niezwłocznie Klienta w celu umożliwienia wykonania tych obowiązków. Obowiązki te ciążyą na TFI tylko i wyłącznie w przypadku Instrumentów Finansowych znajdujących się na Rachunku Inwestycyjnym zarządzanym przez TFI lub w przypadku poinformowania TFI przez Klienta w formie pisemnej o posiadanych przez niego Instrumentach Finansowych na innych rachunkach.
2. Klient może w Umowie zobowiązać TFI do niezwłocznego powiadomienia o osiągnięciu lub przekroczeniu, w ramach zarządzanego Pakietu, określonego udziału w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy spółek publicznych.
3. W przypadku wypełnienia przez Klienta obowiązku informacyjnego, o którym mowa w ust.1, Klient niezwłocznie powiadomi o tym TFI.
4. Klient może w Umowie ustanowić zakaz nabywania wskazanych lub wszystkich Instrumentów Finansowych, w liczbie powodującej powstanie, ciążących na Kliencie, obowiązków informacyjnych wynikających z przepisów prawa.
5. TFI może w Umowie zobowiązać się do wykonywania w imieniu Klienta obowiązków, o których mowa w ust. 1. W takim przypadku Umowa powinna określać zakres odpowiedzialności TFI za konsekwencje wynikające z naruszenia obowiązków określonych właściwymi przepisami prawa.

OPLATY

§ 15

1. Klient na zasadach określonych w Umowie ponosi koszty związane z wykonywaniem przez TFI Usługi, w szczególności takie, jak:
  - 1) opłaty i prowizje określone w Tabeli opłat i prowizji Przechowującego, związane z obsługą Rachunków Inwestycyjnych Klienta,
  - 2) opłaty i prowizje z tytułu transakcji realizowanych w ramach zarządzania Pakietem,

- 3) opłaty i prowizje za korzystanie z usług podmiotów pośredniczących w obrocie Instrumentami Finansowymi w związku z zarządzaniem Pakietem,
  - 4) podatki,
  - 5) inne opłaty, prowizje i podatki, jeżeli z odrębnych przepisów prawa wynika obowiązek ich uiszczenia w związku z zarządzaniem Pakietem,
  - 6) wydatki związane z reprezentowaniem Klienta na walnych zgromadzeniach.
2. Umowa obejmująca zarządzanie Portfelem indywidualnym może przewidywać inne koszty ponoszone przez Klienta niż określone w ust. 1.

§ 16

1. Koszty transakcji, o których mowa w § 15, realizowanych na Rachunku Inwestycyjnym prowadzonym przez dom maklerski lub inny podmiot świadczący usługi pośrednictwa w obrocie Instrumentami Finansowymi, są pokrywane na bieżąco z Rachunku Inwestycyjnego Klienta.
2. Sposób pokrywania kosztów transakcji, o których mowa w § 15, realizowanych na Rachunku Inwestycyjnym prowadzonym przez Przechowującego regulują odpowiednie umowy.

WYNAGRODZENIE ZA ZARZĄDZANIE

§ 17

1. Za zarządzanie Pakietem TFI przysługuje wynagrodzenie zgodnie z Załącznikiem do Umowy (Wynagrodzenie).
2. Wynagrodzenie obejmuje opłatę stałą za zarządzanie Portfelem (wynagrodzenie stałe) oraz opłatę od wyników inwestycyjnych (wynagrodzenie zmienne). Wynagrodzenie TFI może obejmować także opłatę związaną z przekazaniem Aktywów do zarządzania.
3. Wynagrodzenie stałe obliczane jest od średniej wartości Aktywów Netto Portfela skorygowanych o wartość Aktywów wniesionych lub wycofanych przez Klienta w Okresie rozliczeniowym. Wynagrodzenie naliczane jest za każdy dzień kalendarzowy w Okresie rozliczeniowym i powiększone o podatek VAT.
4. Wynagrodzenie zmienne naliczane jest od średniej wartości Aktywów Netto Portfela skorygowanych o wartość Aktywów wniesionych lub wycofanych przez Klienta w Okresie rozliczeniowym, zgodnie ze wzorem wskazanym w Umowie i powiększone o podatek VAT. Wynagrodzenie zmienne naliczane jest jednorazowo i nie ma wpływu na efektywność Portfela.
5. Wynagrodzenie stałe naliczane jest za Okres rozliczeniowy określony w Umowie i pobierane z dołu z Rachunku Inwestycyjnego Klienta do dziesiątego dnia roboczego miesiąca kalendarzowego, następującego po okresie, za który naliczono wynagrodzenie, chyba że Umowa stanowi inaczej.
6. Wynagrodzenie zmienne naliczane jest za rok kalendarzowy i pobierane jest z dołu z Rachunku Inwestycyjnego Klienta do dziesiątego dnia roboczego miesiąca kalendarzowego, następującego po roku, za który naliczono wynagrodzenie, chyba że Umowa stanowi inaczej.
7. Wynagrodzenia o którym mowa w ust. 2 zdanie 2 jest naliczane i pobierane przez TFI od wartości Aktywów przekazanej do zarządzania, w chwili ich przekazania w zarządzanie.
8. Klient upoważnia TFI do potrącania należnego TFI wynagrodzenia z kwot pieniężnych znajdujących się na rachunkach pieniężnych, jak również zbycia części Aktywów z Portfela w celu zapewnienia środków pieniężnych na pokrycie wynagrodzenia należnego TFI.

KORESPONDENCJA Z KLIENTEM

§ 18

1. TFI przekazuje Klientowi okresowe raporty z wykonania Umowy, które zawierają w szczególności:
  - 1) firmę TFI;
  - 2) nazwę, lub oznaczenie rachunku, ewidencji lub rejestru, na którym przechowywane są Aktywa Klienta;

- 3) informacje o składzie Portfela Klienta i wycenie Portfela Klienta, w tym dane na temat każdego z Instrumentów Finansowych, wchodzących w skład Portfela Klienta, wartość rynkową poszczególnych Instrumentów Finansowych albo ich wartość godziwą, jeśli nie jest możliwe ustalenie wartości rynkowej, saldo środków pieniężnych na początek i koniec okresu sprawozdawczego oraz wyniki Portfela w okresie, za który sporządzany jest raport;
  - 4) wskazanie łącznej wysokości wszystkich opłat i prowizji pobranych w okresie, za który sporządzany jest raport, z podziałem na łączną wysokość opłat i prowizji pobranych z tytułu zarządzania Portfelem Klienta oraz łączną wysokość opłat i prowizji związanych z wykonywaniem zleceń w ramach zarządzania Portfelem Klienta;
  - 5) informację, że na żądanie Klienta możliwe jest przekazanie szczegółowego wykazu wszystkich opłat i prowizji pobranych w okresie, za który sporządzany jest raport;
  - 6) porównanie wyników osiągniętych w okresie, za który sporządzany jest raport, z wynikami przyjętego w Umowie Benchmarku lub innego obiektywnego wskaźnika finansowego;
  - 7) wskazanie wysokości dywidend, odsetek oraz innych pożytków z Aktywów wchodzących w skład Portfela, które powiększyły wartość Portfela Klienta w danym okresie, za który sporządzany jest raport;
  - 8) informacje, o których mowa w ust. 4 pkt 3 – 12, w odniesieniu do zleceń wykonywanych w danym okresie, za który sporządzany jest raport, w ramach zarządzania Portfelem, o ile Klient nie zażądał informowania go o każdym wykonanym zleceniu na zasadach określonych w ust. 6.
2. Raporty, o których mowa w ust. 1, przekazywane są Klientowi co najmniej raz na sześć miesięcy, z wyjątkiem przypadków:
    - 1) gdy Klient zażądał przekazywania mu raportów z inną częstotliwością (co najmniej raz na trzy miesiące),
    - 2) o którym mowa w ust. 4 – w takim przypadku raporty przekazywane są co najmniej raz na dwanaście miesięcy,
    - 3) gdy Strategia Inwestycyjna uzgodniona w Umowie z Klientem związana jest z wysokim poziomem ryzyka inwestycyjnego – w takim przypadku raporty przekazywane są co najmniej raz na jeden miesiąc.
  3. Postanowienia ust. 2 pkt 2 nie stosuje się w odniesieniu do transakcji dotyczących Instrumentów Finansowych wskazanych w § 2 ust. 6 pkt 2 lit. c) – i).
  4. TFI na żądanie Klienta informuje Klienta o każdym zleceniu wykonanym w ramach Umowy, wskazując następujące informacje:
    - 1) firmę TFI;
    - 2) nazwę, firmę, imię i nazwisko lub inne oznaczenie Klienta;
    - 3) datę i czas zawarcia transakcji;
    - 4) rodzaj zlecenia;
    - 5) identyfikator kupna/sprzedaży albo charakter zlecenia w przypadku zleceń innych niż kupno/sprzedaż;
    - 6) oznaczenie miejsca wykonania zlecenia;
    - 7) oznaczenie Instrumentu Finansowego;
    - 8) liczbę Instrumentów Finansowych będących przedmiotem zlecenia;
    - 9) cenę, za jaką zostało wykonane zlecenie;
    - 10) łączną wartość transakcji;
    - 11) całkowitą wartość pobranych opłat i prowizji, jak również innych kosztów wykonania zlecenia, oraz, na żądanie Klienta, zestawienie poszczególnych pozycji pobranych opłat i prowizji oraz innych kosztów wykonania zlecenia;
    - 12) wskazanie obowiązków Klienta związanych z rozliczeniem transakcji, w tym terminów, w których Klient powinien dokonać płatności lub dostawy Instrumentu Finansowego oraz innych danych niezbędnych do wykonania tych obowiązków, o ile takie dane nie zostały wcześniej podane do wiadomości Klienta;
    - 13) w przypadku wykonania zlecenia w sposób określony w art. 73 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, ze zm.) – informację o takim sposobie wykonania zlecenia;

- 14) w przypadku wykonania zlecenia poprzez zawarcie transakcji, której drugą stroną był podmiot z grupy kapitałowej, do której należy TFI, lub inny klient TFI – informację o takim sposobie wykonania zlecenia, chyba że zlecenie zostało zrealizowane za pośrednictwem systemu obrotu, który umożliwia anonimowe zawieranie transakcji.
5. TFI przekazuje informacje, o których mowa w ust. 4, niezwłocznie po wykonaniu zlecenia na rzecz Klienta, jednak nie później niż do końca dnia następującego po dniu, w którym wykonane zostało zlecenie, a w przypadku gdy TFI otrzymuje potwierdzenie wykonania zlecenia od podmiotu trzeciego, nie później niż do końca dnia następującego po dniu, w którym otrzymało potwierdzenie wykonania zlecenia przez podmiot trzeci.
  6. Postanowień ust. 4 i 5 nie stosuje się, gdy Klient otrzymuje informacje od podmiotu, który wykonuje zlecenie.
  7. TFI może w Umowie zobowiązać się do sporządzania dodatkowych raportów lub wyciągów.

JEDNOSTKI PORTFELOWE

§ 19

1. Wartość Jednostki Portfelowej obliczana jest jako iloraz Aktywów Netto Portfela w Dniu Wyceny przez przypisaną Klientowi liczbę Jednostek Portfelowych.
2. W dniu, w którym TFI dokona Klientowi przydziału Jednostek Portfelowych po raz pierwszy po podpisaniu Umowy, za wartość Jednostki Portfelowej przyjmuje się 1 000 zł.
3. TFI dokonuje przydziału Jednostek Portfelowych na podstawie otrzymanej informacji od Klienta oraz informacji od Przechowującego o otrzymaniu przez niego wnoszonych do Portfela Aktywów.
4. Przydział dokonywany jest w najbliższym Dniu Wyceny następującym po dniu otrzymania informacji, o których mowa w pkt. 3, po cenie Jednostki Portfelowej z poprzedniego Dnia Wyceny.
5. TFI dokonuje odkupienia Jednostek Portfelowych na podstawie otrzymanego od Klienta zlecenia wycofania Aktywów.
6. Odkupienie dokonywane jest w najbliższym Dniu Wyceny następującym po dniu wycofania Aktywów po cenie Jednostki Portfelowej z poprzedniego Dnia Wyceny.
7. W przypadku każdorazowego wniesienia lub wycofania Aktywów przez Klienta ulega zmianie liczba Jednostek Portfelowych w następujący sposób:
  - wniesienie Aktywów powoduje zwiększenie liczby Jednostek Portfelowych o iloraz wartości tych Aktywów oraz Jednostki Portfelowej z Dnia Wyceny, w którym dokonane zostało wniesienie,
  - wycofanie Aktywów powoduje zmniejszenie liczby Jednostek Portfelowych o iloraz wartości tych Aktywów oraz Jednostki Portfelowej z Dnia Wyceny, w którym dokonane zostało wycofanie.
8. Zmniejszenie liczby Jednostek Portfelowych następuje również w przypadku każdorazowej wypłaty środków z tytułu naliczonej opłaty za zarządzanie zmienne.
9. Wartość Jednostki Portfelowej ustala się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku, natomiast liczbę Jednostek Portfelowych z dokładnością do trzech miejsc po przecinku.

WYCENA AKTYWÓW NETTO PORTFELA

§ 20

1. Wycena Aktywów Netto Portfela dokonywana jest nie rzadziej niż w Dniach Wyceny.
2. Dniem Wyceny jest:
  - 1) ostatni dzień roboczy każdego miesiąca kalendarzowego, w którym odbywa się regularna sesja na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.; oraz
  - 2) każdy dzień, w którym dokonywane jest wniesienie lub wycofanie Aktywów z Portfela przez Klienta, a jeżeli w tym dniu nie odbywa się regularna sesja na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., to następnym dniem, w którym odbywa się regularna sesja na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz
  - 3) każdy dzień, w którym pobierane jest wynagrodzenie zmienne.

3. Wycena Aktywów Netto Portfela na Dzień Wyceny dokonywana jest w następnym dniu roboczym po tym Dniu Wyceny, w którym odbywa się regularna sesja na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A..
4. Klient w Umowie określa jedną z następujących metod wyceny Aktywów Portfela przy ustalaniu wyniku na sprzedaży składników Portfela: FIFO, LIFO albo HIFO.
5. Jeżeli Umowa nie stanowi inaczej wycena Aktywów Netto Portfela dokonywana jest w złotych polskich na Dzień Wyceny zgodnie z przepisami określającymi zasady i metody dokonywania wyceny aktywów funduszy inwestycyjnych działających na podstawie ustawy o funduszach inwestycyjnych i rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych oraz z ustawą z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r., nr 76 poz. 694, ze zm.).
6. Wycena sporządzana jest zgodnie ze stanem środków pieniężnych oraz Instrumentów Finansowych, znajdujących się na Rachunku Inwestycyjnym wykazanym przez Przechowującego na Dzień Wyceny.
7. Aktywa Netto Portfela wycenia się według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej, z zastrzeżeniem ust. 17, 18 oraz 22
8. Operacje dotyczące Portfela ujmuje się w walucie, w której są wyrażone, a także w walucie polskiej, po przeliczeniu według średniego kursu wyliczanego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień ujęcia tych operacji w księgach rachunkowych.
9. Operacje dotyczące Portfela ujmuje się w księgach rachunkowych w okresie, którego dotyczą. Nabycie, zbycie oraz inne operacje na składnikach lokat związane z zawarciem przez Portfel umowy, ujmuje się w księgach rachunkowych w dacie zawarcia tej umowy.
10. Za aktywny rynek uznaje się rynek spełniający łącznie następujące kryteria:
  - instrumenty będące przedmiotem obrotu na rynku są jednorodne,
  - zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy,
  - ceny są podawane do publicznej wiadomości.
11. Instrumenty Finansowe notowane na aktywnym rynku wyceniane są według ogłoszonej przez rynek głównej, dla danego Instrumentu ceny, którą jest:
  - w systemie notowań ciągłych, na których wyznaczany i ogłaszany jest kurs zamknięcia – kurs zamknięcia lub ostatni dostępny w momencie dokonywania wyceny kurs danego składnika Portfela,
  - w systemie notowań, na którym organizowana jest sesja fixingowa - kursu fixingowego,
  - w systemie notowań jednolitych – ostatni kurs ustalony w systemie kursu jednolitego,
12. W przypadku, gdy Instrument Finansowy jest przedmiotem obrotu na więcej niż jednym aktywnym rynku, wartością godziwą jest kurs ustalony na rynku głównym.
13. Podstawowym kryterium wyboru rynku głównego, o którym mowa w ust. 12 jest wolumen obrotu na danym składniku lokat. W przypadku braku możliwości ustalenia wielkości wolumenu obrotu, stosuje się kolejne, możliwe do zastosowania kryterium:
  - ilość danego Instrumentu Finansowego wprowadzonego do obrotu na danym rynku, lub
  - możliwość dokonania transakcji na danym rynku.
14. Wyboru rynku głównego, o którym mowa w ust. 12, dokonuje się na koniec każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego.
15. Jeżeli nie jest możliwe zastosowanie metod wyceny danego Instrumentu Finansowego zgodnie z zasadami opisanymi w ust. 11, za wiarygodnie oszacowaną wartość godziwą danego Instrumentu Finansowego notowanego na aktywnym rynku uznaje się wartość wyznaczoną poprzez zastosowanie metody najbardziej odpowiedniej dla danego składnika lokat:
  - 1) dla akcji, praw do akcji, praw poboru oraz innych udziałowych papierów wartościowych notowanych na aktywnym rynku:
    - na podstawie modelu bazującego na cenie ogłoszonej na aktywnym rynku nie różniącego się istotnie składnika, w szczególności o podobnej konstrukcji prawnej i celu ekonomicznym, jeżeli model ten nie odzwierciedla wartości godziwej danego składnika lokat to,

- na podstawie modelu bazującego na cenach ostatnich ofert złożonych na danym aktywnym rynku z tym, że uwzględnianie wyłącznie cen z ofert sprzedaży jest niedopuszczalne,

2) warrantów subskrypcyjnych i opcyjnych:

- na podstawie instrumentu bazowego skorygowanego o ewentualne różnice w przysługujących prawach majątkowych.

3) dla dłużnych papierów wartościowych, listów zastawnych, kwitów depozytowych - notowanych na krajowym aktywnym rynku, wyznaczoną przez zastosowanie odpowiedniego modelu wyceny składnika lokat, takiego jak:

- modelu wyceny instrumentów dłużnych opartego na teorii Svenssona, jeżeli model ten nie odzwierciedla wartości godziwej danego składnika lokat to,
- modelu korekcy ceny Instrumentu Finansowego uwzględniającego ryzyko kredytowe emitenta, jeżeli model ten nie odzwierciedla wartości godziwej danego składnika lokat to,
- modelu aktualizacji ceny Instrumentu Finansowego poprzez naliczanie zmiany wartości instrumentu, traktując jako koszt utrzymania, stronę bid na warszawskim rynku międzybankowym.

Jeżeli żadna z powyższych metod nie odzwierciedla wartości godziwej, wówczas korekta dokonywana jest w oparciu o metody przedstawione w pkt 4) poniżej.

4) dla dłużnych papierów wartościowych, listów zastawnych, kwitów depozytowych notowanych na zagranicznym aktywnym rynku, w tym wyznaczoną przez zastosowanie odpowiedniej metody estymacji wartości godziwej, takiej jak:

- oszacowanie wartości godziwej za pomocą BGN (Bloomberg Generic), jeżeli model ten nie odzwierciedla wartości godziwej danego składnika lokat to,
- oszacowanie wartości godziwej za pomocą kursu BFV (Bloomberg Fair Value),

Jeżeli żadna z powyższych metod nie odzwierciedla wartości godziwej, wówczas korekta dokonywana jest w oparciu o metody przedstawione w pkt 3) powyżej.

16. Jeżeli zastosowanie powyższych metod nie odzwierciedla wartości godziwej danego Instrumentu Finansowego, wówczas korekta dokonywana jest w oparciu o inną metodę szacowania wartości godziwej zgodną z przepisami prawa.

17. Wartość składników lokat nienotowanych na aktywnym rynku wyznacza się, z zastrzeżeniem ust. 18, w następujący sposób:

1) dłużne papiery wartościowe, w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej,

2) dłużne papiery wartościowe zawierające wbudowane instrumenty pochodne:

- w przypadku gdy wbudowane instrumenty pochodne są ściśle powiązane z wycenianym papierem dłużnym wartość tego papieru dłużnego będzie wyznaczana przy zastosowaniu odpowiedniego dla danego papieru dłużnego modelu wyceny; zastosowany model wyceny w zależności od charakterystyki wbudowanego instrumentu pochodnego lub charakterystyki sposobu naliczania oprocentowania będzie uwzględniać w swojej konstrukcji modele wyceny poszczególnych wbudowanych instrumentów pochodnych, zgodnie z pkt 6);
- w przypadku gdy wbudowane instrumenty pochodne nie są ściśle powiązane z wycenianym papierem dłużnym wówczas wartość wycenianego papieru dłużnego będzie stanowić sumę wartości dłużnego papieru wartościowego (bez wbudowanych instrumentów pochodnych) wyznaczonej przy uwzględnieniu efektywnej stopy procentowej oraz wartości wbudowanych instrumentów pochodnych wyznaczonych w oparciu o modele właściwe dla poszczególnych instrumentów pochodnych zgodnie z pkt 6);

3) akcje nie dopuszczone do publicznego obrotu:

- w przypadku akcji emitowanych przez podmioty, dla których można wskazać emitentów o podobnym profilu i zakresie działania, których akcje są notowane na aktywnym rynku – przy wykorzystaniu modeli wskaźnikowych odnoszących cenę akcji do poszczególnych, wybranych parametrów finansowych działalności emitenta (cena/zysk, cena/wartość księgową, itp.) na podstawie ceny ogłaszanej na aktywnym rynku dla akcji emitentów notowanych na aktywnym

rynku; W przypadku istotnej zmiany poziomu wskaźników dla akcji notowanych na aktywnym rynku wartość godziwa będzie podlegać korekcie.

- w przypadku akcji emitowanych przez podmioty, dla których nie można wskazać emitentów o podobnym profilu i zakresie działania, których akcje są notowane na aktywnym rynku - przy wykorzystaniu modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych (discounted cash flows; DCF) zastosowanego do prognozowanych wolnych przepływów pieniężnych (free cash flows; FCF) oszacowanych na podstawie sporządzonej analizy finansowej, przy uwzględnieniu stopy dyskontowej uwzględniającej stopę wolną od ryzyka oraz premię za ryzyko związane z działalnością danego emitenta; analiza finansowa sporządzana będzie z częstotliwością nie mniejszą niż raz na rok, na podstawie rocznych sprawozdań finansowych, a jeśli jednostka sporządza sprawozdania częściej - na podstawie tych sprawozdań. Wartość godziwa wynikająca z analizy finansowej będzie podlegała na bieżąco korekcie w każdym przypadku, w którym TFI otrzyma informację dotyczącą istotnych zdarzeń mogących mieć wpływ na wartość godziwą wycenianych akcji;
- 4) akcje dopuszczone do publicznego obrotu, nie notowane na aktywnym rynku, nabyte na rynku pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej w oparciu o ostatnią z cen, po jakiej nabywano papiery wartościowe na rynku pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej, powiększoną o wartość rynkową prawa poboru niezbędnego do ich objęcia w dniu wygaśnięcia tego prawa, z uwzględnieniem korekt wartości godziwej tych papierów wartościowych
  - 5) warranty subskrypcyjne i opcyjne, prawa do akcji i prawa poboru – według wartości godziwej w oparciu o powszechnie uznane metody estymacji wyceny tych lokat przy zastosowaniu parametrów pobranych z aktywnego rynku,
  - 6) instrumenty pochodne – w oparciu o modele wyceny powszechnie stosowane dla danego typu lokaty, przy czym parametry wejściowe będą pobierane z aktywnego rynku; przy czym będą to modele:
    - w przypadku kontraktów terminowych: model zdyskontowanych przepływów pieniężnych;
    - w przypadku opcji: model Blacka-Scholesa;
    - w przypadku transakcji wymiany walut, stóp procentowych: model zdyskontowanych przepływów pieniężnych.
  - 7) jednostki uczestnictwa, certyfikaty inwestycyjne i tytuły uczestnictwa emitowane przez instytucje wspólnego inwestowania mające siedzibę za granicą – w oparciu o ostatnio ogłoszoną wartość aktywów netto na jednostkę uczestnictwa, certyfikat inwestycyjny lub tytuł uczestnictwa, z uwzględnieniem zdarzeń mających wpływ na wartość godziwą, jakie miały miejsce po dniu ogłoszenia wartości aktywów netto na jednostkę uczestnictwa lub tytuł uczestnictwa;
  - 8) depozyty – w wysokości wynikającej z sumy wartości nominalnej oraz naliczonych odsetek przy czym kwotę naliczonych odsetek ustala się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
18. Należności z tytułu nabycia papierów wartościowych przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu wycenia się, począwszy od dnia zawarcia umowy kupna, metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. Zobowiązania z tytułu zbycia papierów wartościowych przy zobowiązaniu się Portfela do odkupu, wycenia się, począwszy od dnia zawarcia umowy sprzedaży, metodą korekty różnicy pomiędzy ceną odkupu a ceną sprzedaży przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
  19. W przypadku przeszacowania składnika lokat dotychczas wycenianego w wartości godziwej, do wysokości skorygowanej ceny nabycia – wartość godziwa wynikająca z ksiąg rachunkowych TFI stanowi, na dzień przeszacowania, nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.
  20. Instrumenty Finansowe denominowane w walutach obcych wycenia się w walucie, w której są notowane na aktywnym rynku, a w przypadku gdy nie są notowane na aktywnym rynku – w walucie, w której są denominowane.
  21. Wartość Aktywów notowanych lub denominowanych w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie wylicza kursu, określa się w relacji do waluty EUR a jeżeli nie jest to możliwe – do waluty USD.
  22. Należności z tytułu udzielonej pożyczki papierów wartościowych wycenia się według zasad przyjętych dla tych papierów wartościowych.

23. W przypadku, kiedy wycenie podlega Instrument Finansowy dla którego nie mają zastosowania określone powyżej metody wyceny, TFI w celu odzwierciedlenia wartości godziwej tego Instrumentu określi inną metodologię z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ TFI

§ 21

1. TFI zobowiązuje się do dochowania należytej staranności w wykonywaniu zawartej Umowy przy uwzględnieniu zawodowego charakteru wykonywania działalności przez TFI. W przypadku szkody poniesionej przez Klienta w wyniku zawinionego niewykonania lub nienależytego wykonania Umowy przez TFI naprawienie szkody obejmuje straty, które Klient poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono.
2. Jeżeli TFI dołożyło należytej staranności w wykonywaniu Umowy i co innego nie wynika z Umowy, TFI nie odpowiada za zmiany wartości Pakietu, bądź za utrzymanie jego wartości.
3. Żadne z postanowień Regulaminu i Umowy nie może być uznane za wyraźne lub domniemane zobowiązanie TFI do zapewnienia Klientowi zwiększenia wartości jego Pakietu, albo utrzymania jego wartości, bez względu na przyjętą Strategię Inwestycyjną. Jeżeli co innego nie wynika z Umowy, TFI nie ponosi odpowiedzialności za:
  - 1) następstwa stosowania przyjętej Strategii Inwestycyjnej,
  - 2) za spadek wartości Aktywów tworzących Pakiet,
  - 3) nieosiągnięcie oznaczonej jego wartości,o ile TFI dochowało należytej staranności przy podejmowaniu wymienionych decyzji inwestycyjnych.
4. TFI nie ponosi odpowiedzialności za:
  - 1) wypłacalność emitentów Instrumentów Finansowych,
  - 2) wypłacalność Przechowujących,o ile TFI dochowało należytej staranności przy ich wyborze.

TRYB ROZPATRYWANIA SKARG I WNIOSKÓW

§ 22

1. Skargi i wnioski należy składać do TFI w formie pisemnej.
3. W terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania skargi, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego przez TFI Klientowi powinna zostać udzielona odpowiedź w formie pisemnej. W uzasadnionych przypadkach, wymagających dokonania dodatkowych czynności zmierzających do prawidłowego rozpatrzenia skargi, termin ten może ulec wydłużeniu do nie więcej niż 30 dni.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 23

1. Wyciągi, zawiadomienia oraz pozostałe pisma strony przesyłają sobie listami poleconymi pod wskazane w Umowie adresy lub przekazują sobie w inny sposób określony w Umowie.
2. Klient zobowiązuje się do pisemnego powiadomienia TFI o każdej zmianie adresu.

§ 24

1. Jeżeli Umowa nie stanowi inaczej, każda ze Stron Umowy może rozwiązać Umowę z zachowaniem 1 miesięcznego okresu wypowiedzenia ze skutkiem na koniec miesiąca kalendarzowego.
2. Wypowiedzenie Umowy powinno być złożone na piśmie pod rygorem nieważności.
3. W okresie wypowiedzenia TFI nie przerywa wykonywania czynności związanych z zarządzaniem Pakietem.
4. Umowa może zostać rozwiązana bez zachowania okresu wypowiedzenia w drodze porozumienia Stron.

5. Jeżeli Umowa nie stanowi inaczej, w przypadku rażącego naruszenia warunków Umowy lub Regulaminu każda ze Stron może rozwiązać Umowę bez zachowania okresu wypowiedzenia.

§ 25

1. TFI ma prawo wprowadzania zmian do Regulaminu.
2. Zmiany Regulaminu zostaną przesłane Klientowi listem poleconym lub przekazane w inny określony w Umowie sposób.
3. Klient nie wyrażający zgody na wprowadzenie zmian do Regulaminu może po doręczeniu mu zmian w Regulaminie z zachowaniem okresu wypowiedzenia określonego w §24 ust. 1 Regulaminu rozwiązać Umowę. Do upływu terminu rozwiązania Umowy stosuje się dotychczasowy Regulamin.
4. Zmieniony Regulamin wiąże strony, jeśli Klient nie wypowiedział Umowy w ciągu 30 dni od doręczenia mu zmian w Regulaminie.
5. TFI ma prawo wprowadzania zmian do polityki działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, o której mowa w § 4 ust. 10.
6. TFI informuje o istotnych zmianach w polityce działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, poprzez udostępnienie zmian na stronach internetowych www.union-investment.pl oraz jednocześnie powiadomienie Klienta w formie elektronicznej o adresie strony internetowej TFI i o miejscu na tej stronie, gdzie informacja jest opublikowana, chyba że Klient nie zgodził się na przekazywanie informacji w takiej formie albo nie posiada regularnego dostępu do internetu.
7. Jeżeli Klient nie zgodził się na przekazywanie informacji o istotnych zmianach w polityce działania w najlepiej pojętym interesie Klienta w sposób określony w ust. 6 lub nie posiada regularnego dostępu do internetu, zmiany w polityce działania w najlepiej pojętym interesie Klienta TFI udostępnia Klientowi przy użyciu Trwałego nośnika informacji (w tym w formie pisemnej).
8. Zmiany wchodzi w życie w odniesieniu do Klienta, jeżeli Klient nie wypowiedział Umowy w ciągu 30 dni od dnia udostępnienia Klientowi zmian w polityce działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, w sposób zgodny z postanowieniami odpowiednio ust. 6 lub 7. W okresie od dnia wypowiedzenia przez Klienta Umowy do dnia jej rozwiązania, zmian w polityce działania w najlepiej pojętym interesie Klienta, w odniesieniu do tego Klienta, nie stosuje się.

§ 26

Niniejszy Regulamin wchodzi w życie z dniem 23 marca 2010 r.